9 Δεκεμβρίου 2024

“Παραμύθια λαϊκά από τα Κατεχόμενα της Κύπρου” στο «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…»

/ Γενικά Θέματα

Μέσα από το βιβλίο, πέραν από την πρωτοτυπία του, περνούν όλες οι αντανακλάσεις της παράδοσης μας από την αρχαιότητα, τον μεσαιωνικό κόσμο, τον βυζαντινό κόσμο, φτάνοντας μέχρι την τελευταία λαβωματιά που στα σπλάχνα μας έγινε υπόσχεση και μας είπε να μην ξεχάσουμε.

Στο «Ενοριακό Αρχονταρίκι» του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς και στο πλαίσιο του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…», την Παρασκευή 6 Δεκεμβρίου, ο Θεολόγος κ. Δημήτρης Γκαλημανάς, Υπεύθυνος του βιβλιοπωλείου ‘‘Παρουσία’’ φιλοξένησε τον Συγγραφέα κ. Δημήτρη Προύσαλη για την παρουσίαση, για πρώτη φορά, του βιβλίου του «Παραμύθια λαϊκά από τα Κατεχόμενα της Κύπρου» που

κυκλοφορεί από τις εκδόσεις ‘‘Εύμαρος’’.

Μέσα από το βιβλίο του κ. Προύσαλη, πέραν από την πρωτοτυπία του, περνούν όλες οι αντανακλάσεις της παράδοσης μας από την αρχαιότητα, τον μεσαιωνικό κόσμο, τον βυζαντινό κόσμο, φτάνοντας μέχρι την τελευταία λαβωματιά που στα σπλάχνα μας έγινε υπόσχεση και μας είπε να μην ξεχάσουμε. Ένα βιβλίο γραμμένο από έναν δάσκαλο, ερευνητή του λαϊκού παραμυθιού και πολύ ταλαντούχο παραμυθά.

Τα λαϊκά παραμύθια είναι η προφορική λογοτεχνία του λαού και μέσα από τα θέματα που πραγματεύεται ο απλός άνθρωπος, φέρνει στην επιφάνεια πράγματα που αφορούν τη συμπεριφορά του, τη συνύπαρξη του, τις σχέσεις του σε όλα τα επίπεδα και φτάνει μέχρι τη δικαιοσύνη και το θάνατο.

«Οπότε, μέσα σε αυτές τις υποθέσεις που τον αφορούν, διαπραγματεύεται και στοιχεία, πράγματα και καταστάσεις από τη συμπεριφορά του, για να στηλιτεύσει στάσεις, για να μιλήσει για χαρακτήρες. Με έναν πολύ ήπιο και ανώδυνο τρόπο, για να μπορούν να ειπωθούν πράγματα και να μπορεί κάποιος που τα ακούει να τα δεχθεί χωρίς να βρεθεί σε δύσκολη θέση.»

Αυτό που χαρακτηρίζει την συγκεκριμένη συλλογή των 58 παραμυθιών, είναι ότι

τα λαϊκά αυτά παραμύθια αφορούν μία περιοχή η οποία εδώ και πενήντα χρόνια είναι κατεχόμενη. Το υλικό του βιβλίου διατρέχει ιστορικά όλη την πορεία της Κύπρου από το 1868, περιλαμβάνοντας παραμύθια που καταγράφηκαν την εποχή της οθωμανοκρατίας, την περίοδο της αγγλοκρατίας, φθάνοντας μέχρι το 1973.

Τα παραμύθια έχουν ενδιαφέρον, τόσο ως ανάγνωσμα γιατί είναι μια πιο προσωπική σχέση που αναπτύσσει κάποιος με το κείμενο, αλλά έχουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον όταν παίρνουν προφορική διάσταση και γίνονται ένα κομμάτι το οποίο το μοιράζονται όλοι αποτελώντας μέρος μιας αφηγηματικής κοινότητας. Μία ιστορία που παίρνει προφορική διάσταση, στην ουσία ταξιδεύει με μεγαλύτερη άνεση και μεγαλύτερη επιδραστικότητα, για να φτάσει σε αυτόν που την έχει ανάγκη.

Όπως ανέφερε ο συγγραφέας, βρέθηκε σε ένα μεγάλο δίλημμα στην αρχή, όταν ξεκίνησε να αναζητεί τις ιστορίες για τη συλλογή. Είχε ξεκινήσει να αποδίδει στα νεοελληνικά τα πρώτα κείμενα, αλλά τελικά:

«*Τα περισσότερα αποδίδονται με τις κυπριακές λέξεις που έχουν έναν πολύ μεγάλο πλούτο, με τις απαραίτητες υποσημειώσεις. Λέξεις που έρχονται από τα αρχαία ελληνικά, τη βυζαντινή μεσαιωνική περίοδο, με επιρροές από την τουρκική κατάκτηση αλλά και τις σταυροφορικές περιόδους*.»

Οι ιστορίες του βιβλίου προέρχονται από 28 τόπους από τα κατεχόμενα, 11 από τις περιοχές της Αμμοχώστου, 9 από τις περιοχές της Κερύνειας, 7 από τις περιοχές της Λευκωσίας και 1 από τη Λάρνακα.

Ο κ. Προύσαληςς μέσα από την έρευνα του εντόπισε περίπου 160 λαϊκά παραμύθια από τις περιοχές των κατεχόμενων, και ένα κριτήριο για την επιλογή των ιστοριών που συμπεριέλαβε στη συλλογή ήταν η αντιπροσωπευτικότητα των τόπων, θέλοντας να συμπεριλαμβάνουν όσο το δυνατόν πιο πολλές περιοχές.

«Ένα άλλο κριτήριο ήταν η μεγαλύτερη αντιπροσωπευτικότητα από παραμυθιακούς τύπους, δηλαδή διαφορετικού τύπου ιστορίες που να μπορούν να συμπεριλαμβάνουν πιο πολλές κατηγορίες, όπως μύθοι ζώων, μαγικά παραμύθια, θρησκευτικά παραμύθια, ευτράπελα χιουμοριστικά, κλιμακωτά κ.α.»

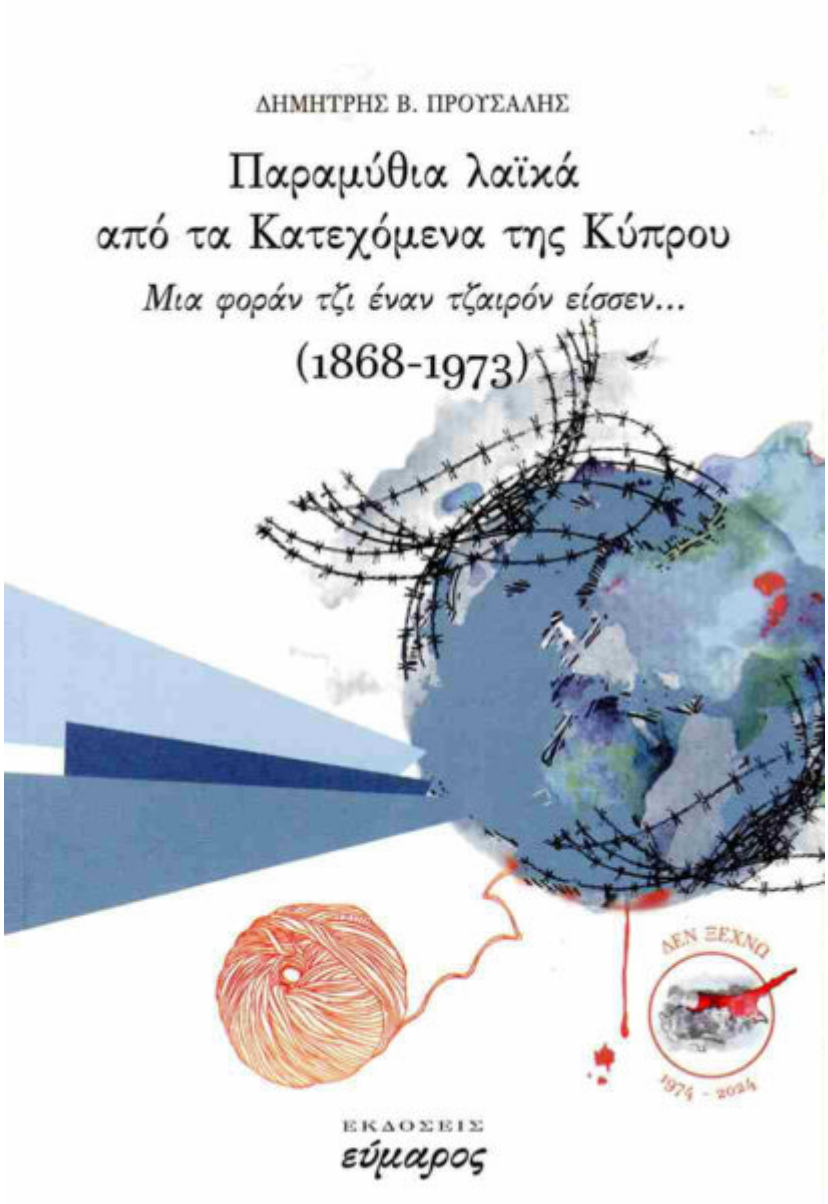
Ενδιαφέρθηκε επίσης για την ποιότητα της αφήγησης, να είναι δηλαδή οι αφηγήσεις όσο το δυνατόν πιο άρτιες, ολοκληρωμένες και γεμάτες, δεδομένου ότι στην έρευνά του βρήκε πολλές ίδιες ιστορίες σε παραλλαγή, με πολλές αφηγηματικές εκδοχές της κάθε υπόθεσης.

Και βέβαια, τον ενδιέφερε να δει τις αντανακλάσεις που θα παρουσιαστούν μέσα από τις ιστορίες και επέλεξε τέτοιες που να δίνουν τον πολιτισμικό πλούτο της κυπριακής προφορικής παράδοσης. Δηλαδή τις αντανακλάσεις από τους μύθους του Αισώπου, την αρχαία ελληνική μυθολογία, τα Ομηρικά έπη, τον Ηρόδοτο, την βυζαντινή λογοτεχνία.

Τα βιβλία του κ. Προύσαλη καταγράφουν όλη τη λαϊκή μας παράδοση μέσα από μικρές ιστορίες. Και είναι πολύ σημαντική η προσφορά του σαν δάσκαλος, σαν παραμυθάς, σαν λαογράφος και σαν ερευνητής στην παράδοση μας.

Τα έσοδα του βιβλίου “Παραμύθια λαϊκά από τα Κατεχόμενα της Κύπρου” θα δοθούν στην Ένωση Κυπρίων του Νομού Μαγνησίας.

Του Σταμάτη Μιχαλακόπουλου / Ι. Ν. Ευαγγελιστρίας Πειραιώς